

PENTEKOSTALISM & ISRAELOLOGI

Begreppet israelologi har myntats under senare tid för att fylla ett tomrum inom klassisk systematisk teologi, som borde behandla relationen kristna-judar.¹ Efter att ersättningsteologin (som hävdar att kyrkan tagit över Israels roll) havererat är den legitima frågan hur relationen mellan judar och kristna teologiskt sett ska beskrivas. Bibelforskare (exegeter) har kommit långt inom detta forskningsområde. Likaså studiet av hur relationen kristna-judar gestaltade sig under kyrkofädernas tid. Men inom systematisk teologi är frågan nära nog obearbetad. Vad får det för konsekvenser för exempelvis ecklesiologin (kyrkosyn) att kyrkan inte är en ersättning för det judiska folket och förbundet utan en fortsättning?

Inom pentekostal teologi är upprättelsemotivet centralt. Pingstväckelsen ser sig som en upprättelse av urkristendomen exempelvis formulerad i pastor T B Barratts devis *fram till urkristendom*. Strävan var att återupprätta en apostolisk kristendom. Identiteten och modellen för formandet av församlingar hämtade pingströrelsens pionjärer i de nytestamentliga texterna.

Detta drag av restauration kom pentekostalismen att dela med den framväxande messianska rörelsen, judar som blir kristna men samtidigt behåller sin judiska identitet. Messianska rörelsen är inte homogen, men ett gemensamt drag är självförståelsen att se sig som arvtagare till apostlarna och församlingen i Jerusalem som bestod uteslutande av judar så långt Lukas berättar i Apostlagärningarna.

Det som principiellt skiljer den messianska rörelsen från den pentekostala, är att messianska rörelsen är judisk och anammar urkristendomens positiva attityd till judisk identitet. Förenklat skulle man kunna hävda att pentekostalismen bejakar den hednakristna aspekten av urkristendomen, medan den messianska tar fasta på den judiska. Båda rörelserna är eskatologiskt orienterade och skådar framåt till upprättelsen av en gudomlig vision.

Under 1900-taket finner den messianska rörelsen och neopentekostalismen varandra genom karismatiska messianska församlingar. Karismatiska messianska bejakar både judisk identitet (*halakhan*) och karismatiska uttryck i gudstjänsten.²

Bidragande i denna process har inte minst bibelforskningens framsteg varit. Med att Jesu judiska ursprung återupptäcktes som ett historiskt faktum inom den akademiska teologins värld under slutet av 1800-talet, skapades en mötesplats av judiska och kristna forskare.

Inom exegetikens fält är det idag inte längre kontroversiellt att analysera evangelierna med utgångspunkt från att Jesus var en jude som bejakade sin judiska identitet. Snarare

¹ En pionjär på området är Arnold Fuchtenbaum. Han kom år 1989 ut med boken *Israelology: The Missing Link in Systematic Theology*.

² Exempelvis Christ Church vid Jaffaporten. Hur den judiska identiteten gestaltar sig varierar bland messianska judar.

har detta perspektiv blivit det legitima sättet och riktiga horisonten.³ Detta får även konsekvenser för synen på Jesusrörelsen och den äldsta kristna rörelsen.

Inom den systematiska teologins sfär råder dock generellt sett en eftersläpning. Detta gäller även fältet pentekostal teologi. Det finns pentekostala bibelexegeter som arbetar utifrån de nya rören medan det för systematiska pentekostala teologer detta tycks vara tämligen obekant.

Israelologi som katalysator för förkunnelse

Detta borde vara en utmaning för pentekostal forskning inom alla discipliner. Här följer en exempellista med några uppslag och infallsvinklar som skulle kunna vitalisera pentekostalt tänkande och förkunnelse.

- **Jesus i Gamla testamentet.** Kristologi och hermeneutik/typologi med utgångspunkt från hebreiska bibeln.
- **Församlingssynen** (ecklesiologin) utifrån utgångspunkten att urkristendomen startade som en inomjudisk rörelse.
- **Den komposita församlingen** – där hedningarna fått del av judarnas nya förbund – och vår tids immigration och integrationsutmaning.
- **Frälsningshistorien** från perspektivet att Jesus kommer åter som judiske Messias.
- **Paulus** teologi, inte minst karismatiken och den metamissionala strategin i Rom 11:11-15.
- **Profetisk hermeneutik** (förståelsen av GTs profetlitteratur)
- **Relationen ekklesian – synagogan** under första århundradena med avseende på eskatologi och karismatiska yttringar.

*April 2016,
Göran Lennartsson*

Litteratur av messianska teologer

Richard Harvey. *Mapping Messianic Jewish Theology. A Constructive Approach.* Paternoster, 2009.

Ron Moseley. *Yeshua. A guide to the real Jesus and the original church.* Messianic Jewish Publ. 1996.

Daniel Juster. *They they may be one. A brief review och church restoration movement and the connection to the Jewish people.* Lederer Books, 2009.

David Rudolph och Joel Willitts. *Introduction to Messiansic Judaism.* Zondervan, 2013.

David H. Stern. *Restoration the Jewishness of the Gospel.* Lederer, 2009.

David H. Stern. *Messianic Judaism.* Lederer Books, 2007.

Joseph Shulam. *Planted in the House of the Lord. God, Israel and the Church.* Netivya, 2011.

Joseph Shulam. *Hidden Tresures. The first century Jewish way of understanding the Scriptures.* Neyivya, 2008.

³ Judiska forskare som exempelvis David Flusser, Amy-Jill Levine och Mark D. Nanos. Kristna karismatiker som Brad Young, David Bivin och Steve Notley. Messianska exegeter som Joseph Shulam, David Rudolph och Barney Kasdan.